

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD			PESEL											
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

*miejsce
na naklejkę*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO I KULTURY
ANTYCZNEJ
POZIOM ROZSZERZONY**

DATA: **7 maja 2018 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron (zadania 1–10). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

NOWA FORMUŁA

MKL-R1_1P-182

Zadanie 1. (0–30)

Przetłumacz tekst na język polski.

Caius Velleius Paterculus, *Historiae Romanae*, I, 13

Eodem anno, quo Carthago concidit, Mummius Corinthum post annos CMLII, quam erat condita, funditus eruit. Uterque imperator devictae a se gentis nomine honoratus, alter Africanus, alter appellatus est Achaicus. Nec quisquam ex novis hominibus prior Mummio cognomen virtute partum vindicavit. Diversi imperatoribus mores, diversa fuerunt studia. Quippe Scipio tam elegans liberalium studiorum omnisque doctrinae et auctor et admirator fuit, ut Polybium Panaetiumque, praecellentes ingenio viros, domi militiaeque secum habuerit. Semper aut belli aut pacis servivit artibus: semper inter arma ac studia versatus aut corpus periculis aut animum disciplinis exercuit. Mummius tam rudis fuit, ut capta Corintho, cum maximorum artificum perfectas manibus tabulas ac statuas in Italiam portandas locaret, iuberet praedici conducentibus, si eas perdidissent, novas eos reddituros esse.

C. Velleius Paterculus, *Historiae Romanae*, I, 13
ed. C. Stegmann de Pritzwald, in aedibus B.G. Teubneri, Stutgardiae MCMLXVIII

Objaśnienia:

Carthago, Carthaginis – Kartagina

Mummius, Mummii – Lucjusz Mummiusz, konsul i wódz rzymski

Corinthus, Corinthi (r. ż.) – Korynt

uterque – odnosi się do dwóch wodzów: Scypiona i Mummiusza

Africanus, -a, -um – Afrykański

Achaicus, -a, -um – Achajski

partus – od pario

Scipio, Scipionis – Scypion Afrykański Młodszy

Polybius, Polybii – Polibiusz, historyk grecki

Panaetius, Panaetii – Panajtios, filozof grecki

domi militiaeque – w czasie pokoju i wojny

Italia, Italiae – Italia

locare – tu: zlecić jakąś czynność, wynająć do jakiejś czynności (czynność wyrażona przez portandas)

conducentibus – od conduco, tu: jako conducens, conducentis – wynajęty do (jakiejś czynności)

reddituros esse – inf. futuri activi od reddo

Przekład tekstu

BRUDNOPIS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CZYSTOPIS

Zadanie 2. (0–1)

Przetłumacz na język polski wyrażenie *homo novus* i wyjaśnij, wobec kogo używano tego określenia w starożytnym Rzymie.

.....

.....

.....

.....

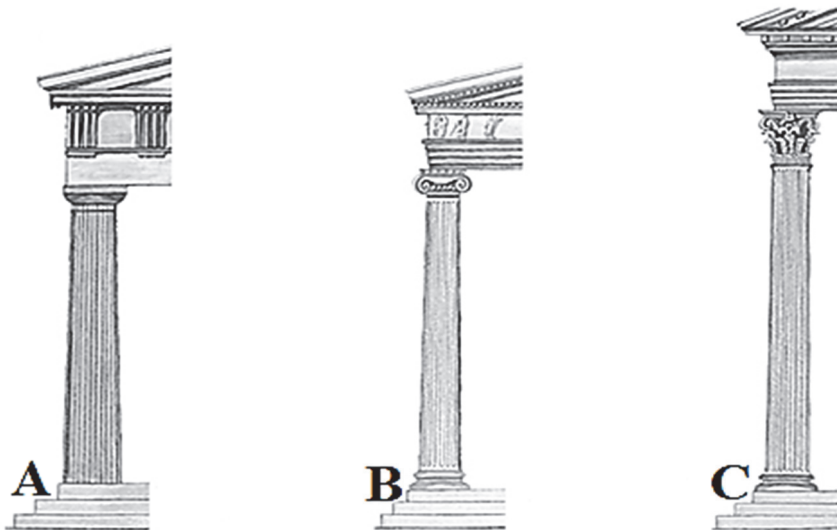
Zadanie 3. (0–2)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz V (Verum), jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F (Falsum) – jeśli jest fałszywe.

1.	Bitwa pod Zamą zakończyła pierwszą wojnę punicką.	V	F
2.	Kartagina została założona przez Kleopatrę, królową Egiptu.	V	F
3.	Pokonaną Grecję Rzymianie nazywali <i>provincia Achaia</i> .	V	F
4.	Scypion Afrykański pokonał Hannibala pod Zamą.	V	F
5.	Afryka stała się prowincją rzymską wcześniej niż Galia.	V	F

Zadanie 4. (0–1)

Rysunek. Greckie porządki architektoniczne

<https://encyklopedia.pwn.pl>

Rozpoznaj zaprezentowane na rysunku porządki architektoniczne (A–C) i zapisz ich nazwy w wyznaczonych miejscach.

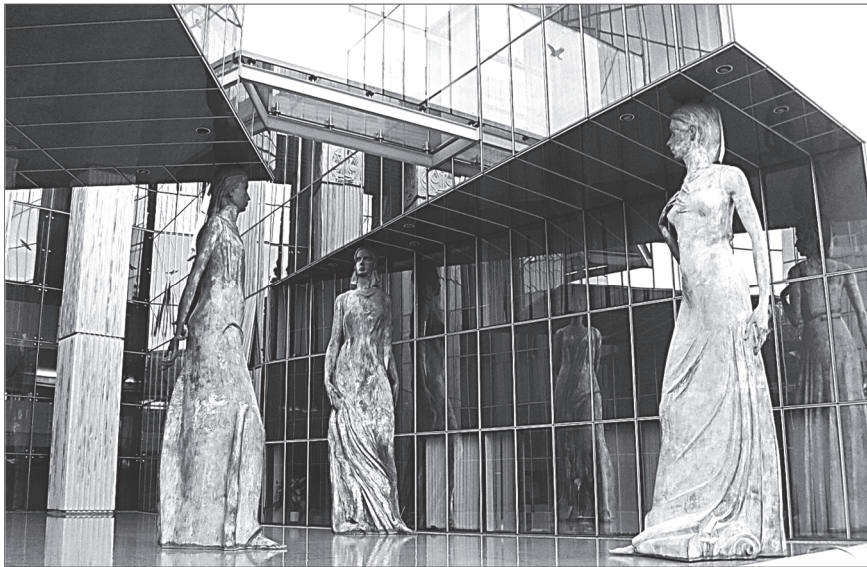
A: .....

B: .....

C: .....

Zadanie 5. (0–1)

Fotografia gmachu Sądu Najwyższego w Warszawie [fragment]

www.polskaniezwykla.pl

Na podstawie fotografii i własnej wiedzy zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór.

Ukazany na fotografii motyw architektoniczny nawiązuje do antycznej budowli o nazwie

- A. Propyleje.
- B. Partenon.
- C. Erechtejon.
- D. Panteon.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–3)

Zdecyduj, czy zestawione pary zdań wyrażają dokładnie tę samą treść (Verum), czy nie (Falsum). Wpisz do tabeli właściwy kwalifikator.

	Zdania	Kwalifikator
1.	Animus doctrina exercendus est. = Animus doctrina exerceri debet.	
2.	Imperatori novae statuae fuerunt. = Imperator novas statuas habuit.	
3.	Virum omnes tabulas reddere iubeo. = Omnes tabulas viro reddi iubeo.	

Zadanie 7. (0–2)**Zaznacz poprawne uzupełnienie zdań 1–2.**1. *Eo anno ..... non fuimus.*

- A. *Corinthis*
- B. *Corintho*
- C. *Corinthum*
- D. *Corinthus*

2. *Quis ..... maximus est?*

- A. *artifice*
- B. *artificem*
- C. *artifices*
- D. *artificum*

Zadanie 8. (0–2)**Uzupełnij tabelę – wpisz obok wymienionych w niej wyrazów (1.–2.) ich znaczenia wybrane spośród podanych niżej.***nazewnictwo, odwołanie, podziw, różnicowanie, tłumienie*

	Wyrazy	Znaczenie
1.	admiracja	
2.	nomenklatura	

Zadanie 9. (0–3)**Nazwij typy zdania podrzędnego w podanych przykładach.**1. *Imperator tam elegans studiorum admirator fuit, ut etiam inter arma artibus serviret.*

.....

2. *Mummius appellatus est Achaicus, cum Corinthum cepisset.*

.....

3. *Si statuum perdidero, nova mihi reddenda erit.*

.....

Zadanie 10. (0–15)

Odwołując się do załączonych materiałów i własnej wiedzy, scharakteryzuj stosunek starożytnych Rzymian do kultury greckiej.

Źródło 1. Plutarch, *Katon Starszy*, rozdz. 22–23

Katon był już starszym człowiekiem, kiedy do Rzymu przybyło z Aten poselstwo z filozofami [w 155 r. p.n.e.]. [...] Zaraz młodzież żądna nauki rzuciła się do tych ludzi, przebywała z nimi, słuchała ich wykładów, pełna podziwu dla nich. [...] Katon jednak od początku nie był zadowolony z tego pędu do wiedzy, która jak powódź wdzierała się do miasta. Obawiał się, że młodzi zwrócą swe ambicje ku sławie krasomówczej i bardziej polubią rozgłos z wymowy niż z działalności publicznej czy z dzielności wojennej. [...] W ogóle tępił filozofię i z dumą odtrącał wszelką grecką muzę, greckie wykształcenie. [...] I żeby także syna zniechęcić do greckich zainteresowań, używał słów nawet zbyt śmiałych jak na człowieka starszego, przemawiając niczym jasnovidz czy prorok, że Rzymianie utracą swe znaczenie, jeśli się nasycą greckimi naukami. Czas pokazał, że puste były te jego złe przewidywania. Bo Rzym i w siłę wzrósł ogromnie, i zadomowił u siebie całą naukę grecką i greckie wykształcenie.

Plutarch z Cheronei, *Żywoty sławnych mężów*, przeł. M. Brożek, Wrocław 1996, s. 115–116.

Źródło 2. Kwintus Horacjusz Flakkus, *Listy*, ks. II, 1

Podbita Grecja dzikich zwycięzców podbija;
Chłopskiemu Lacjum daje sztukę; ów prostaczy
Wiersz saturnijski ginie; odtąd piękno znaczy,
Nie trucizna, jak dawniej. Lecz był poprzez wieki
I dziś jest często rzymski wiersz jeszcze kaleki.
Późno bowiem dostrzegła Roma greckie dzieła,
Bo po wojnach punickich dociekać zaczęła,
Co Sofokles, Ajschylos, Tespis da jej w sumie.
Spróbował Latyn, czy też przełożyć ich umie.

Kwintus Horacjusz Flakkus, *Dzieła wszystkie*, t. 2., przeł. O. Jurewicz, Warszawa 2000, s. 382–384.

Źródło 3. Fragment współczesnego opracowania

W dyskusjach uwidoczniły się dwie tendencje. Pierwszą reprezentował Katon, który pragnął zachować dawne cnoty rzymskie i rozumiał, że można to osiągnąć tylko przez ochronę dawnych struktur społecznych i ekonomicznych państwa przed wpływami wschodnimi [greckimi]. Zwolennikami drugiej byli Scypionowie, którzy uważali, że zwycięstwo nałożyło na Rzym nowe obowiązki; że nie można wrócić do przeszłości i że kultura grecka, którą podziwiali, winna być zachowana i chroniona przed groźącymi jej niebezpieczeństwami czy wręcz unicestwieniem w związku z anarchią, w jakiej pogrążony jest Wschód, odkąd królowie hellenistyczni nie są zdolni skutecznie interweniować w walki pomiędzy państwami.

P. Grimal, *Rzym i Grecja w II w. przed Chr.*, [w:] *Rzym i my. Wprowadzenie do literatury i kultury łacińskiej*, red. G. Serbat, Poznań 2009, s. 63.

WYPRAĆOWANIE

A series of horizontal dotted lines for writing.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)